

Boeken- en podcastspecial!

En opnieuw wordt de mens geplaagd

Roel Coutinho

De geplaagde mens. Over de permanente strijd tegen virussen en bacteriën

Uitgeverij Prometheus

2de herziene druk (april 2020)

De geplaagde mens verscheen in 2014, maar is misschien nu wel relevanter dan ooit. Sinds mensenheugenis hebben we te maken met bacteriën en virussen. Vroeger wisten we niet wat het was; nu leren we steeds meer over de microbiologie hierachter en proberen we met deze nieuwe kennis maatregelen te treffen om de 'plagen' voor te zijn. Maar zoals corona laat zien; we zijn nog niet van de infectie-

ziekten af. Auteur Roel Coutinho, microbioloog en voormalig directeur van het Centrum Infectieziektebestrijding, onderdeel van het RIVM, neemt je in dit boek mee naar zijn ervaringen bij het RIVM en de afdeling infectieziektebestrijding bij de GGD Amsterdam waar hij in 1977 als hoofd van de afdeling Volksgezondheid zijn carrière begon. Pokken, zorgen over biologische wapens, Antrax, Hepatitis, SARS en andere door dieren overdraagbare ziekten (zoönosen) worden onder andere besproken. Aan bod komen de geschiedenis van en ervaring met uitbraken in Nederland en hoe de bestrijding van het bacterie of virus

in kwestie is geregeld.

Het boek geeft een mooie geschiedenis van hoe de infectieziektebestrijding in Nederland zich langs de lijnen van uitbraken en/of pandemieën ontwikkelde. Een must dus voor (beginnende) sociaal verpleegkundigen infectieziektebestrijding en misschien wel voor iedereen in de maatschappelijke gezondheidszorg. Infectieziektebestrijding is jarenlang een ondergeschoven kindje geweest. Nu met Covid-19 wordt maar weer eens duidelijk hoe het bij ons in Nederland (niet) is geregeld. Want wat doet die GGD nou eigenlijk wel en niet?

Ik werk nu drie jaar als sociaal verpleegkundige op de afdeling Infectieziektebestrijding bij GGD Fryslân en had bij aanvang ook géén idee wat GGD's nu eigenlijk precies allemaal doen. Ook merk ik dat collega's binnen de GGD het niet altijd weten. Jeugdverpleegkundigen weten soms niet van het bestaan van de afdeling infectieziektebestrijding af, terwijl juist deze afdeling ook veel vragen krijgt van scholen over uitbraken van bijvoorbeeld waterpokken. Wat zou het mooi zijn als we wat meer van elkaar kunnen leren en kunnen samenwerken. In het boek van Coutinho wordt veel uitleg gegeven over die kant met betrekking tot infectieziekten en komen de rollen van GGD'ers naar voren. Wat deden zij tijdens de legionella-uitbraak van 2006 in Amsterdam en wat was hun rol tijdens de vaccinatie-paniek rondom de polio-epidemie in 1992? De verhalen erover ken ik van ervaren collega's die het zelf meemaakten. Coutinho gebruikt de verhalen op een prachtige, luchtige manier en maakt zo met dit boek een verdiepingsslag zonder dat je hele onderzoeksverslagen hoeft te lezen.

De tweede druk van het boek verscheen in april 2020 met een nieuw hoofdstuk; *Covid-19 – opnieuw wordt de mens geplaagd*. In de tijd dat ik het lees (januari 2021) weten we alweer meer. Toch is het boek niet meteen 'achterhaald'. Coutinho beschrijft mooi de relatie tussen Covid-19 en de andere SARS-virussen en neemt je mee in hoe de uitbraak van SARS in 2003 de trigger is geweest om het Clb (Centrum voor Infectieziektebestrijding) op te richten in Nederland. Zo 'recent' eigenlijk nog.

Ik vraag mij wel af hoe ik het boek zou hebben gelezen vóórdat ik enige kennis over infectieziekten had. Coutinho gebruikt nogal wat termen die misschien voor de volledige 'leek' niet duidelijk zijn. Dit wordt dan wel weer opgelost met het beschrijven van voorbeelden. Zijn passie en enthousiasme voor het vak spatten van de pagina's.

Al met al een leerzaam boek wat je op een luchtige manier meeneemt in de wereld van 'plagen' in ons leven. [B](#)

Paulien Meijers, verpleegkundige infectieziektebestrijding bij GGD Fryslân en redacteur van T M&G

